

Климович Юлія Юріївна

*доктор філософії, старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗВО

Останнє десятиліття стало справжнім випробуванням для всіх українців та водночас виявило певні недоліки вітчизняної системи освіти. Перш за все, слід акцентувати увагу на необхідності стабільного функціонування цієї сфери, що є надзвичайно важливим для студентів філологічного профілю факультетів іноземних мов. Основною метою їхньої практичної підготовки є формування всіх складових комунікативно-професійної компетентності. Якісне формування продуктивних вмінь здобувачів значно утруднене через відсутність контактної форми взаємодії між викладачами та студентами. Саме тому вища освіта потребує нових методів і форм навчання іноземної мови в контексті професійної підготовки, які б суттєво активізували самостійну роботу майбутніх філологів над засвоєнням нових лінгвістичних знань, а також формування первинних навичок і вмінь володіння іноземною мовою.

Науковці стверджують, що саме перевернуте навчання здатне прийняти один з основних викликів у викладанні іноземної мови, а саме брак часу на ознайомлення з нею [4]. Очевидно, що самостійна робота з матеріалом сама по собі не забезпечує підвищення ефективності навчання, проте на активному (аудиторному) етапі перевернутого навчання викладач має змогу продуктивно використовувати час живої (синхронної) комунікації з аудиторією.

Проаналізувавши існуючі наукові праці з питань перевернутого навчання, досвід науковців з Flipped Learning Network [3], а також власні спостереження за професійною підготовкою майбутніх філологів в мовних ЗВО (зкладах вищої освіти), нами виокремлено переваги перевернутого навчання у порівнянні з традиційними педагогічними технологіями, що окреслені нижче.

Вчені-філологи та методисти вважають, що стратегічний підхід до вивчення іноземних мов полягає в організації навчального процесу в рамках **особистісно-орієнтованого навчання**. У такій системі особлива увага приділяється індивідуальності студента, його потребам та інтересам, що сприяє розвитку та самореалізації в соціальному середовищі. У своїй книзі “Flip Your Classroom” Дж. Бергман й А. Самс підкреслюють, що основним недоліком традиційного навчання є відсутність підготовки студентів до сприйняття матеріалу під час занять, що може бути вирішено за допомогою перевернутого навчання [2]. Крім того, особистісний підхід нерозривно пов’язаний з індивідуальними потребами кожного студента, зокрема наданням персональної підтримки тим, хто її потребує. Інформаційно-комунікаційні технології, які відповідають специфічним освітнім потребам, зазвичай легше впроваджувати в змішаному форматі, зокрема в контексті перевернутого навчання, ніж у традиційному аудиторному середовищі. Прикладами можуть слугувати використання програмного забезпечення для обробки текстів (зміна розміру та стилю шрифту), відеозаписи з титрами, розпізнавання мови тощо.

Однією з важливих переваг перевернутого навчання у професійній підготовці майбутніх філологів є **сприяння активній комунікації**. Досвід роботи мовних закладів вищої освіти свідчить про те, що в традиційній системі викладання значна увага приділяється формуванню так званих lower-order skills, що зводиться до простих вправ: вставити прийменник, перекласти словосполучення, продовжити речення тощо. Відсутність активної комунікації, що є основним елементом у навчанні іноземної мови, часто неможливо компенсувати, адже кількість аудиторного часу не дозволяє ефективно організувати роботу в різних режимах в межах одного заняття.

Спираючись на власний практичний досвід, варто зазначити, що перевернуте навчання покликане сприяти посиленню розумової активності, а також реалізувати потребу студентів у творчості та креативності, тобто формувати higher-order skills, зокрема розвивати критичне та творче мислення. Фундаментальною для студентів мовного ЗВО є здатність орієнтуватися у різних мовленнєвих ситуаціях, аналізувати інформацію, у тому числі, оцінювати факти з точки зору їх відповідності власним інтересам, моральним цінностям, а також самостійно знаходити необхідні та виважені рішення проблем.

Розглядаючи переваги перевернутого навчання, зауважимо, що **менеджмент в межах перевернутого підходу** охоплює не лише адміністративну складову освітнього процесу, але й організаційну діяльність самого викладача. Робота останнього не обмежується підбором навчальних відео та вправ для самостійної роботи, набагато важливішою є готовність до аудиторного етапу навчання, адже саме тоді педагогічна майстерність максимально допомагає у підготовці та проведенні заняття [1].

У більшості випадків впровадження перевернутого навчання не потребує додаткових фінансових витрат, оскільки кожен має доступ до смартфона або ноутбука, а інтернет-зв'язок став невід'ємною частиною соціальних взаємин. Крім того, цей формат забезпечує можливість доступу до матеріалів в електронному вигляді, що усуває необхідність у паперових підручниках та посібниках. Ще однією перевагою є можливість повторного використання раніше підготовлених матеріалів. Безсумнівно, негативне ставлення деяких викладачів до перевернутого навчання може бути зумовлене ймовірним збільшенням навантаження на них, особливо на етапі підбору матеріалів та розробки програм. Проте, незважаючи на значні початкові зусилля, такий підхід дозволяє заощадити багато часу для викладача в майбутньому, адже навчальні відео, записані один раз, можуть використовуватися протягом кількох років.

Відомо, що перевернуте навчання є ефективним лише за умови, що студенти активно опрацьовують навчальні матеріали та виконують усі завдання, які не пов'язані з аудиторними заняттями. **Самостійна підготовка** сприяє продуктивній діяльності в класі під час уроку, стимулюючи учнів до обговорень, оскільки кожен вже має сформовану особисту думку щодо певного концепту. Ще однією перевагою самостійної роботи є можливість виконувати її в зручному для себе темпі та в будь-який час, що є особливо актуальним для студентів XXI століття.

Таким чином, всупереч поширеній думці, що перевернуте навчання зводиться лише до перегляду відео вдома, сама концепція є набагато складнішою. Викладач має бути справжнім фахівцем, володіти знаннями на глибокому рівні, а студент – нести відповідальність за виконання завдань та самостійно використовувати набуті знання, вміння та навички в різних комунікативних ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калініна Л.В., Климович Ю.Ю. Let's Flip: використання засобів перевернутого навчання у процесі формування професійної компетентності майбутніх філологів: навчально-методичний посібник. Житомир: Видавець ПП "Євро-Волинь", 2021. 114 с.
2. Bergmann J., Sams A. Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. Washington DC: ISTE, 2012. 111 p.
3. Flipped Learning Network. URL: <https://flippedlearning.org/> (дата звернення: 12.11.2024).
4. Kostka I., Marshall H.W. Flipped Learning in TESOL: Past, Present, and Future. *Applications of CALL Theory in ESL and EFL Environments*. Hershey, PA: IGI Global. 2017. P. 223–243.